

УДК: 371.98(07):616-053.2:616.31-089

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИМИ СТУДЕНТАМИ ДИТЯЧОЇ ХІРУРГІЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ

Ісакова Н.М., Філімонов Ю.В., Чорна Н.В.

Кафедра стоматології дитячого віку Вінницького національного медичного університету ім. М.І.Пирогова (вул. Пирогова, 56, м. Вінниця, Україна, 21018),
Вінницький державний педагогічний університет ім. М.Коцюбинського
кафедра іноземних мов (вул. Острозького, 32, м. Вінниця, Україна, 21032)

Резюме. В статті розглядаються питання вдосконалення навчально-виховного процесу викладання дитячої хірургічної стоматології для іноземців у медичному вузі. Для оволодіння предметом робиться наголос на ролі викладача у формуванні клінічного мислення студентів.

Ключові слова: учбовий процес, дитяча хірургічна стоматологія.

ПУТИ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ИЗУЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫМИ СТУДЕНТАМИ ДЕТСКОЙ ХИРУРГИЧЕСКОЙ СТОМАТОЛОГИИ

Исакова Н.М., Филимонов Ю.В., Черная Н.В.

Кафедра стоматологии детского возраста Винницкого национального медицинского университета им. Н.И.Пирогова (ул. Пирогова, 56, г. Винница, Украина, 21018),
Винницкий государственный педагогический университет им. Н.Коцюбинского
кафедра иностранных языков (ул. Островского, 32, г. Винница, Украина, 21032)

Резюме. В статье рассматриваются вопросы совершенствования учебно-воспитательного процесса преподавания детской хирургической стоматологии для иностранцев в медицинском вузе. Для овладения предметом акцентируется роль преподавателя в формировании клинического мышления студентов.

Ключевые слова: учебный процесс, детская хирургическая

СТОМАТОЛОГИЯ.

IMPROVEMENT OF TEACHING FOREIGN STUDENTS CHILDREN'S SURGICAL STOMATOLOGY

Isacova N.M., Filimonov U.V., Chorna N.V.

Vinnytsya National Pyrogov Memorial Medical University (st. Pyrogov, 56, Vinnytsya, Ukraine, 21018), Vinnytsya State Pedagogical University (st. Ostrovsky, 32, Vinnytsya, Ukraine , 21032)

Summary. This article deals with the issues of improving educational process of teaching children's surgical stomatology for foreign students in the medical institution. For mastering the subject the stress is made on the role of a teacher in forming clinical thinking of the students.

Key words: education process, children's surgical stomatology.

Згідно з навчальною програмою іноземні студенти вивчають розділ дитячої хірургії на кафедрі дитячої стоматології в обсязі 36 годин практичних занять та 18 годин лекцій на IV курсі і 64 години практичних занять та 6 годин лекцій на V курсі. Навчання з іноземними студентами проводиться російською мовою, а на сьогоднішній день в університеті навчання іноземних студентів відбувається ще й англійською мовою. Більш традиційною схемою організації навчального процесу, яка ще використовується у ряді ВНЗ медичного профілю, є мовна підготовка іноземних студентів протягом річних спеціалізованих курсів з української мови з їх подальшим навчанням в університеті на загальних засадах.

Враховуючи швидку інтеграцію України у Європейський освітній простір та мультикультурізацію освіти, було впроваджено нову систему навчання іноземних студентів, за якою студенти отримують спеціальність, вибираючи мову викладання (англійську чи російську).

Тому постає питання організації навчального процесу на англійській та

російській мовах, які для багатьох студентів не є рідними. Необхідний новий рівень організації та проведення практичних занять, які повинні викладатись цікаво, зрозуміло, а головне інформативно та закріплюватись наочним матеріалом.

Безумовно, що ці нові умови висувають до викладача додаткові вимоги, а саме адекватно взаємодіяти з мультикультурним колективом та володіти іноземною мовою, в обсязі, достатньому, щоб забезпечувати ефективне проведення занять.

Існує декілька моделей навчання, які дещо по-різному характеризують роль викладача в процесі навчання. Перша модель сфокусована на педагогові. Вона твердить, що оскільки навчання є великою мірою накопиченням інформації, то принципова роль викладача зводиться до директивного, прямого керівництва студентами. Цей погляд на навчання і викладання визначає викладача як головне джерело інформації і виділяє йому роль ефективного організатора.

На противагу цій, інша модель передбачає, що студенти є активними учасниками навчального процесу, відповідальним за самостійне відкриття і конструювання інформації [Лефрансуа Г., 2003].

В рамках цих моделей навчання американські вчені Г.Ферстенмахер та Дж.Солтис виділяють три основні моделі викладача: організаторська модель, терапевтична та ліберальна. Організаторська модель викладача визначає його як майстра своєї справи, головної фігури в процесі навчання, що відповідає за весь процес навчання (здобуття необхідних навичок, інформації та організації занять).

Згідно з терапевтичною моделлю викладач розглядається не лише як організатор, але й всебічно розвинута особистість, головною метою якої є забезпечити пошукову активність студентів та когнітивне навчання.

Ліберальна модель передбачає, що викладач спрямовує основні зусилля на навчання студентів стратегічному мисленню, при цьому лише надаючи їм усе необхідне для навчання: забезпечення тематичним хворим, хірургічним інструментарієм, тестовими завданнями, методичними розробками та слайдами,

фантомами, муляжами. Цей підхід до навчання є типовим прикладом конструктивізму, що є домінуючим в сучасній практиці викладання за кордоном і широко запроваджується в освітньому просторі України [Fenstermacher G.D., Soltis G.F., 1992].

Кожна модель викладача базується на переконаннях щодо того, яким повинен бути викладач, які виробничі відносини повинні формуватися у викладача і студента, а також яка міра їх взаємної відповідальності перед маленьким пацієнтом.

Керуючись результатами дослідження ефективності викладання для іноземних студентів у інших ВНЗ, нами виділені наступні завдання, вирішення яких повинен домагатися викладач у процесі навчання:

1. Розвиток навчальної ефективності і формування вихідних навичок студентів.
2. Надання необхідних матеріалів і постійної консультативної підтримки для більш ефективного засвоєння знань.
3. Визначення і розуміння факторів готовності, що впливають на планування навчального процесу.
4. Мотивування студентів до навчання.
5. Створення методів оцінки та інтерпретації даних.
6. Розуміння міжособистісних факторів, що впливають на постановку навчальних цілей.
7. Покращення багатоцільових групових технік роботи з аудиторією [Simms R.R., Veres J.G., 2002].

Навчальний процес з іноземними студентами у ВНМУ проводиться на лекціях, практичних заняттях, при контролі знань за допомогою тестових завдань, на диференційованих заліках та державному практично-орієнтованому випускному іспиті з дитячої стоматології. На практичних заняттях обов'язково проводяться консультації та обговорення тематичних хворих, студенти через переклад викладачем повинні вміти збирати анамнез життя, захворювання хворого, скарги, дані об'єктивного обстеження. Після проведення обстеження хворого студенти встановлюють попередній діагноз, призначають додаткові

методи дослідження, складають план лікування та рекомендують пацієнту засоби гігієни порожнини рота. Практична частина заняття також може проводитись з фантомами та на матеріалах, які по щільності схожі з м'якими тканинами (паралонова губка). На фантомі і паралоновій губці імітуються хірургічні маніпуляції: місцева анестезія, розрізи, заміна дренажу, видалення зуба.

Після проведення практичної частини заняття проводиться контроль знань студентів з урахуванням мовного бар'єра. Зі студентами, які добре володіють мовою проводиться усне опитування, зі студентами, яким складно висловлювати свої думки, проводиться контроль знань за допомогою тестових завдань. З тематики кожного практичного заняття розроблені тестові завдання та методичні рекомендації. Тестові завдання побудовані у вигляді ситуаційної задачі з декількома варіантами відповідей, з яких лише одна вірна [Палій Г.К., 2002].

Робота з іноземними студентами повинна бути спрямована перш за все на формування клінічного мислення, вміння вірно оглянути хірургічного хворого, знайти спільну мову з маленьким пацієнтом. Якщо буде встановлено контакт з дитиною, студент зможе вірно зібрати анамнез життя, захворювання, призначити методи обстеження, а в подальшому, скласти план лікування. При проведенні опитування важливим є встановлення базового рівня знань-умінь. Важливим є фундаментальні знання нормальної, топографічної анатомії людини, основ патофізіології, біохімії, імунології, фармакології.

Висновки та перспективи подальших розробок

1. Проаналізувавши існуючі моделі навчання (організаторська, терапевтична, ліберальна) та роль викладача і студента у навчально-виховному процесі в рамках цих моделей, ми прийшли до висновку, що найбільш ефективними є ліберальна та терапевтична модель, які забезпечують формування когнітивного мислення студентів. Такий підхід сприяє розвитку клінічного мислення та якісній підготовці спеціалістів-дитячих стоматологів.

Досвід використання ліберальної та терапевтичної моделей навчання іноземних студентів на кафедрі стоматології дитячого віку може в подальшому бути впровадженим в практичні заняття з іноземними студентами на інших кафедрах стоматологічного профілю.

Література

Досвід і проблеми вивчення іноземцями мікробіології в медичному вузі / Палій Г.К., Ковальчук В.П., Палій В.Г. та ін. // Медична освіта. - 2002. - №3. - С.169-171.

Лефрансуа Г. Прикладная педагогическая психология. - Спб.: Еврзнак, 2003. – 416 с.

Fenstermacher G.D., Soltis G.F. Approaches to Teaching. - New York: Teachers College Press, 1992. - 230 p.

Simms R.R., Veres J.G. Some Suggestions of Acquiring Skills in Teaching // Business Education. University Press, 2002. - Vol.9. - №1. - P. 5-12.

Ісакова Наталія Михайлівна к.мед.н., ас. кафедри стоматології дитячого віку
кафедра стоматології дитячого віку Вінницького національного медичного
університету ім. М.І. Пирогова, вул. В.Стуса 2/19 м. Вінниця, 21036
тел.(80432)35-93-15

Филимонов Ю.В. к.мед.н., доцент, завідувач кафедри стоматології дитячого
віку
кафедра стоматології дитячого віку Вінницького національного медичного
університету ім. М.І. Пирогова, вул. В.Стуса 2/19 м. Вінниця, 21036
тел.(80432)35-93-15

Чорна Наталія Володимирівна к.пед.н., старший викладач кафедри іноземних
мов

кафедра іноземних мов Вінницького державного педагогічного університету ім.
М. Коцюбинського, вул. Острозького 32 м. Вінниця, 21032